

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Rutsche v právní věci žalobce: **JUDr. Z. A.,** proti žalované: **Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví,** se sídlem Roškotova 1225/1, Praha 4, v řízení na ochranu proti nezákonnému zásahu žalované, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 24. června 2011, č. j. 11 Ca 190/2009 – 77,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedené usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo zastaveno řízení ve věci jeho žaloby proti nezákonnému zásahu žalované, který spatřoval v přípisu ze dne 26. 6. 2009, č. j. 2009/2747.

Ze soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující: Stěžovatel se svojí žalobou domáhal ochrany proti nezákonnému zásahu, který měl spočívat v přípisu žalované ze dne 26. 6. 2009, č. j. 2009/2747, jímž mu sdělila, že k vymožení pohledávek evidovaných za ním z titulu pravomocných a vykonatelných rozhodnutí nevyužije institut výkonu rozhodnutí přikázáním jiné pohledávky z částky ve výši 33 614 084 Kč uložené v soudní úschově u Obvodního soudu pro Prahu 1. Žalovaná dále uvedla, že výzvu stěžovatele nepovažuje za nabídku plnění ve smyslu ustanovení § 522 občanského zákoníku.

Stěžovatel při podání své žaloby nezaplatil soudní poplatek ve výši 1000 Kč. Městský soud v Praze jej proto přípisem ze dne 7. 9. 2009 vyzval k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě 3 dnů. Současně jej poučil o tom, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, soud řízení zastaví. Dne 2. 2. 2010 stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků. Městský soud v Praze jeho žádost usnesením ze dne 18. 3. 2010, č. j. 11 Ca 190/2009 – 39, zamítl, neboť dospěl k závěru, že stěžovatel má dostatečné prostředky k tomu, aby příslušný soudní poplatek uhradil. Proti tomuto usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 2. 2. 2011, č. j. 3 Aps 8/2010 – 61, zamítl. Přípisem ze dne 20. 4. 2011 Městský soud v Praze stěžovatele opětovně vyzval k zaplacení soudního poplatku ve lhůtě 3 dnů. Současně jej poučil o následcích nesplnění výzvy. Tato výzva byla stěžovateli doručena na adresu pro doručování dne 22. 4. 2011 vhozením písemnosti do schránky v souladu s § 50 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 42 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.).

Stěžovatel soudní poplatek nezaplatil. Dne 28. 4. 2011 bylo Městskému soudu v Praze doručeno podání podepsané Z. V. za kancelář stěžovatele, v němž je uvedeno, že dne 22. 4. 2011 těsně před velikonočními svátky byla do poštovní schránky kanceláře stěžovatele v době jeho zahraničního pobytu vhozena výzva k úhradě soudního poplatku. Vzhledem ke krátké lhůtě, která zasahuje do svátečních dnů, nebylo možno tuto výzvu stěžovatele do zahraničí postoupit, neboť byla z poštovní schránky vyzvednuta teprve dne 26. 4. 2011. Výzva Městského soudu v Praze bude stěžovateli do zahraničí neprodleně postoupena. Jmenovaná žádala o prodloužení lhůty ke splnění výzvy do doby návratu stěžovatele ze zahraničí.

Usnesením ze dne 24. 6. 2011, č. j. 11 Ca 190/2009 – 77, Městský soud v Praze řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil. V odůvodnění uvedl, že soudní poplatek byl splatný podáním žaloby, tedy dnem 15. 7. 2009. Stěžovatel v žalobě, v kasační stížnosti ani na výzvu soudu k dodatečnému zaplacení soudního poplatku neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které mu bránily v úhradě soudního poplatku ve výši 1000 Kč. Žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku do doby návratu stěžovatele ze zahraničí soud nevyhověl, neboť ji hodnotil jako neurčitou a nepodloženou. Z úřední činnosti je mu navíc známo, že stěžovatel vede u zdejšího soudu řadu sporů, v nichž reaguje na jakoukoli žádost soudu o součinnost podáváním žádostí o prodloužení lhůt, aniž by jakkoli prokázal, jaké překážky mu brání v plnění výzev či v jaké době lze očekávat jeho návrat ze zahraničí.

V kasační stížností podané proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze stěžovatel namítl, že se žalobním návrhem ve vztahu k rozličným formám majetkového útisku domáhá soudní ochrany ve smyslu závazků České republiky z mezinárodních smluv o korupci. Má za to, že pokud je zákonem osvobozena soudní ochrana v řízení o nesprávném úředním postupu či rozhodnutí státního orgánu zakládající pouhou majetkoprávní odpovědnost státu porušením povinnosti veřejného činitele, je protiústavní a absurdní zpoplatňovat soudní ochranu práv zaručených závazky České republiky z označených mezinárodních smluv, které podléhají dokonce mezinárodní trestně právní ochraně jenom proto, že Česká republika dlouhodobě porušuje ústavní povinnost založenou čl. 36 odst. 4 Listiny. Stěžovatel dále namítl, že podle § 11 odst. 1 písm. b)

zákona č. 549/1991 Sb. se osvobozují od poplatku mj. řízení ve věcech pojistného na veřejné zdravotní pojištění. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podanou kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud přípustnou i přes nezaplacení příslušného soudního poplatku v řízení o dané kasační stížnosti, neboť zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost nelze považovat za podmínku řízení v případě, kdy jsou předmětem posuzování kasačního soudu důvody pro osvobození od soudních poplatků.

Nejvyšší správní soud přezkoumal usnesení Městského soudu v Praze a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předně posoudil jako neopodstatněnou námitku stěžovatele, že zpoplatnění soudní ochrany práv je protiústavní. Podle čl. 36 odst. 4 Listiny základních práv a svobod podmínky a podrobnosti práva na soudní a jinou právní ochranu upravuje zákon. Jednou z těchto podmínek je i zaplacení soudního poplatku v případě, kdy je poplatková povinnost dána zákonem. Zákonný požadavek zaplacení soudního poplatku nemůže být proto považován za porušení práva na přístup k soudu, resp. práva na spravedlivý proces. Obdobně vnímá soudní poplatky rovněž Ústavní soud, který je řadí mezi podmínky realizace práva na soudní ochranu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 8. 1999, sp. zn. IV. ÚS 162/99).

Předpokladem zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, je nejen to, že poplatek nebyl zaplacen, ale také to, že účastník byl k jeho zaplacení vyzván a byl řádně poučen o následcích nesplnění výzvy. V projednávaném případě vyzval Městský soud v Praze stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve výši stanovené podle § 14a bod 2 písm. d) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb. Znovu vyzval stěžovatele poté, co byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků. Současně jej poučil o tom, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě 3 dnů zaplacen, soud řízení zastaví. Tato výzva byla stěžovateli doručena dne 22. 4. 2011. Stěžovatel ve lhůtě stanovené Městským soudem v Praze ani následně soudní poplatek splatný podáním žaloby nezaplatil. Co se týče žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku, stěžovatel svůj pobyt v zahraničí neprokázal, ani neuvedl, v jaké době tento pobyt ukončí. Městský soud v Praze tedy nepochybil, jestliže řízení dne 24. 6. 2011 zastavil.

Co se týče námitky stěžovatele, že řízení o jeho žalobě mělo být osvobozeno podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., uvážil Nejvyšší správní soud takto:

Podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb. se od poplatku osvobozují řízení ve věcech důchodového pojištění (zabezpečení), příplatku k důchodu, zvláštního příspěvku k důchodu, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a státních dávek.

Podle Nejvyššího správního soudu je věcné osvobození třeba vykládat tak, že zahrnuje pouze řízení o žalobách proti správním rozhodnutím ve zde uvedených věcech a nikoli řízení o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu či na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, byť by se tyto žaloby týkaly obsahově těch materií, které by byly podřaditelné pod uvedený výčet. Nejvyšší správní soud vycházel z toho, že stejným způsobem je v ustálené judikatuře Nejvyššího správního soudu vykládáno ustanovení 31 s. ř. s., které vymezuje věci, v nichž rozhoduje samosoudce. I zde je pojem „věc“ interpretován restriktivně, tedy tak, že zahrnuje pouze žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, které je výsledkem určitého řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2007, č. j. 9 Aps 5/2007 - 63, publikovaný pod č. 1459/2008 Sb. NSS, 17. 12. 2010, či rozsudek č. j. 4 Aps 2/2010 – 44, www.nssoud.cz), zatímco ve věcech ochrany proti nezákonnému zásahu a proti nečinnosti se toto ustanovení nevztahuje.

Nejvyšší správní soud tedy uzavřel, že věcné osvobození podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb. na řízení o žalobě stěžovatele nedopadá, neboť stěžovatel touto žalobou nebrojil proti rozhodnutí žalované o tom, zda je dána jeho povinnost platit dlužné pojistné, nýbrž se svojí žalobou domáhal ochrany proti zásahu žalované při vymáhání pohledávek na veřejné zdravotní pojištění.

Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že tato není důvodná, a proto ji zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, žalovaná, která v řízení úspěch měla, žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné jí vzniklé náklady ze spisu nezjistil. Proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. dubna 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu